

**החלטת ועדת האתיקה**  
**בקובלנות של חה"כ אבי דיכטר וקובלים נוספים נגד חה"כ איימן עודה**  
**והחלטה עקרונית בעניין השימוש בכינויים "רוצח", "מחבל" וכד'**  
מיום י"א באדר ב' התשע"ו - 21 במרס 2016

**הקובלנות**

1. ועדת האתיקה קיבלה קובלנות שונות בקשר לדברים שאמר חה"כ איימן עודה ביום 29.2.2016, בבוקר בישיבת ועדת החוקה חוק ומשפט בכנסת ואחה"צ בראיון בערוץ 2.

בדיון בוועדת החוקה שעסק בתיקון לחוק-יסוד: הכנסת בעניין השעיית חברי כנסת אמר את הדברים הבאים:

"במדינת ישראל, מי שמקדם את חוק הלאום הוא לגיטימי. הוא חלק מהמיינסטרים. מי שבעד שהמדינה תהיה לכולנו, הוא נתפס כקיצוני ואפילו לא לגיטימי. ישנם חברים בפרלמנט הזה שרצחו ערבים כמו ידיהם. ישנם חברים בפרלמנט הזה שנתנו הוראות לרצוח את מנהיגי העם הפלסטיני. ואנחנו יושבים אתם מתחת לאותו גג. ואנחנו, אנשים שלא יודעים מה סוגי הנשק ואיך משתמשים בנשק, אנחנו קיצוניים, אנחנו מסייעים לטרוריסטים, אנחנו אף פעם לא נקבל את ההגמוניה הזאת לא רק מבחינה פוליטית, מבחינה מוסרית. מבחינת כבוד לאדם. אף אחד לא יכול לשכנע אותנו אחרת."

בראיון שהעניק מאוחר יותר לעודד בן עמי בערוץ 2 נשאל חה"כ עודה ביחס לדבריו, לפיהם ישנם בפרלמנט חברים שרצחו ערבים ונתנו הוראות לרצוח את מנהיגי העם הפלסטיני, והשיב כך:

חה"כ איימן עודה:

"יש ראשי שב"כ שגם נתנו הוראות לרצוח את מנהיגי העם הפלסטיני. אנשים שנמצאים גם בקואליציה, אנחנו אנשים שלא יודעים להשתמש בנשק."

עודד בן עמי:

"אמרת פה אמירה מאד מאד חריפה. כינית חברי כנסת שהיו ראשי השב"כ שהם רוצחים. אתה רוצה לחזור בכך? רוצחים זה אמירה..."

חה"כ איימן עודה:

"סליחה אתה יכול לבדוק ממש אתה יכול לבחור איזה מילה שאתה רוצה. אני אמרתי שהלכו אנשים שרצחו את הנהגת העם הפלסטיני. אכן, למשל דיכטר, שלח אנשים שרצחו גם את ערפאת, וגם את השייח' אחמד יאסין, וגם את רנתיסי והוא נמצא בכנסת. אנשים ששלחו אנשים לרצוח אנשים נמצאים חברים בכנסת."

2. חה"כ דיכטר הגיש קובלנה שלפיה "אמירה כי בתפקידו בראש שב"כ שלח רוצחים לרצוח מנהיגים פלסטינים כמוה כאמירה שהוא רוצח, וכיצד הוא ורוצחים אחרים כמוהו מכהנים

בכנסת. זוהי אמירה בלתי נסבלת, בלתי מתקבלת על הדעת, לא כשנאמרת על ידי אזרח בישראל, קל וחומר על ידי חבר כנסת."

בנוסף לקובלנה הכתובה ביקש חה"כ דיכטר להופיע בפני הוועדה ביחד עם חה"כ יעקב פרי, גם הוא ראש השב"כ לשעבר. בדיון אמר חה"כ דיכטר כי לא מדובר במעידה חד-פעמית של חה"כ עודה, שכן הדברים בראיון בטלוויזיה חזרו על הדברים הקשים שאמר בישיבת ועדת החוקה. לטענתו, בדברי חה"כ עודה יש משום התרת דמם של ראשי מערכת הביטחון וקברניטי המדינה בעבר ובהווה, והאשמה ברצח כלפי כל מי שהיה מעורב במסגרת תפקידו מטעם המדינה בהריגת מחבלים. עוד ציין חה"כ דיכטר כי השמות שציין חה"כ עודה - שייח' יאסין ורנתיסי, היו מנהיגי החמאס בעזה, "רבי-מחבלים שהפגיעה בהם היא חלק ממלחמת חורמה שמנהלת מדינת ישראל כדי להגן על אזרחיה, יהודים וערבים."

3. חברי הכנסת צחי הנגבי, עמר בר-לב ויעקב פרי כתבו בקובלנתם כי "היתה זו אכזבה קשה לגלות שגם קולו של חה"כ עודה מצטרף לקולם הצורם של אלה המדרדרים את השיח הציבורי לשפל המדרגה... כאן נחצה קו אדום באופן בוטה."

4. קובלנות נוספות הוגשו בידי קבוצה גדולה של ראשי רשויות מקומיות, תנועת אומ"ץ ואזרחים נוספים.

### התגובה לקובלנות

5. חה"כ עודה הופיע בפני ועדת האתיקה וטען כי התבטאותו, הגם שהיא אמירה קשה, מצויה בגדרי חופש הביטוי הפוליטי הרחב של חברי הכנסת.

לדבריו, הדברים נאמרו בהקשר של "חוק ההדחה" הנדון בימים אלה בוועדת החוקה, וכי כלפיו וכלפי חבריו לסיעה נאמרים בכנסת דברי שנאה והסתה קשים בהרבה, ובכלל זה האשמתם בתמיכה בטרור ובהיותם "מחבלים" ו"נציגי החמאס בכנסת". הוא לא התלונן על אמירות אלה כלפיו שכן הוא סבור שהפרלמנט מסוגל לסבול אמירות קשות כאלה, ולכן סבור שגם דבריו שלו אינם מהווים הפרה של כללי האתיקה.

לשאלת חברים בוועדה האם יסכים להתנצל על דבריו האישיים כלפי חה"כ דיכטר השיב חה"כ עודה בשלילה, וציין כי לפעמים כדי להעביר מסר או מחאה יש לומר דברים קשים.

### החלטת ועדת האתיקה בעניינו של חה"כ עודה

6. רוב חברי ועדת האתיקה סברו כי דבריו של חה"כ עודה יש בהם האשמה אישית וחמורה ביותר כלפי חבר כנסת, וכי לא ניתן להתייחס לכך כאמירה פוליטית בלבד. חה"כ דיכטר פעל

בשירות המדינה במשך שנים רבות בתפקידים ביטחוניים בכירים ומאתגרים, וגם אם חה"כ עודה חולק על "מדיניות הסיכולים" או על פעולות אחרות בהן נוקט שב"כ למיגור הטרור, ולגיטימי שחה"כ עודה יבקרן, **אין זה לגיטימי שהוא או כל חבר כנסת אחר יכנה "רוצח" אדם שפעל בשם המדינה להגנתם של אזרחיה, יהודים וערבים כאחד.**

אמנם, במשך השנים נשמעו על ידי חברי הכנסת, בכנסת ומחוצה לה, קריאות "רוצח" כלפי נבחרי ציבור ואחרים, ובעבר ועדת האתיקה אף דחתה קובלנות שעסקו בביטוי זה בשל פריסתו הרחבה של עקרון חופש הביטוי.

ואולם, רוב חברי הוועדה סבורים כי לביטויים מהסוג הזה אין מקום בשיח הציבורי הלגיטימי, וכי קריאות מסוג זה מהוות הפרה של כלל האתיקה הקובע כי "חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה וינהג בדרכי ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת...".

7. לאור האמור, החליטה ועדת האתיקה ברוב דעות כי חה"כ עודה, בדבריו כלפי חה"כ דיכטר, הפר את כללי האתיקה. הואיל וזו הפעם הראשונה שוועדת האתיקה מקבלת החלטה מסוג זה בעניינו של חה"כ עודה, והואיל וכאמור בעבר היו מקרים שבהם הוועדה דחתה קובלנות מסוג זה, החליטה הוועדה בדעת רוב, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(א3) לחוק החסינות, להסתפק בהטלת **נזיפה חמורה על חה"כ איימן עודה.**

דעת המיעוט סברה כי בנסיבות העניין ובהתחשב בכך שבעבר הוועדה דחתה קובלנות דומות, הדברים אינם מגיעים כדי הפרה אתית ואין מקום להטלת סנקציה.

### **החלטה עקרונית של ועדת האתיקה בעניין השימוש בכינויים "רוצח", "מחבל" וכד'**

8. לצד ההחלטה בעניין הספציפי כמפורט לעיל, מבקשת הוועדה, על דעת כל חבריה, לפנות לחברי הכנסת ולבקש מהם שלא להשתמש כלפי עמיתיהם בביטויים כדוגמת "רוצח", "מחבל", "נאצי". האשמות אישיות מסוג זה אינן לגיטימיות, ושימוש בהן יהווה הפרה של כללי האתיקה ואף עלול להוביל להטלת סנקציות משמעותיות כנגד מי שיעשה בהן שימוש.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.